

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2011. január

- Zsid 3, 7–8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

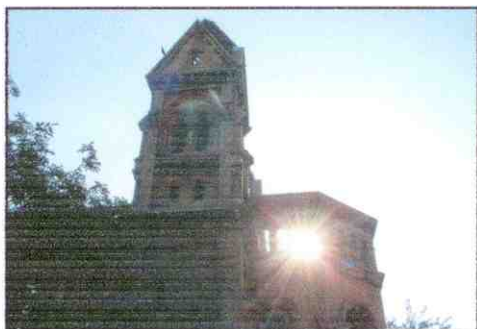
Ittész János (a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke)

Legyőzött győzők

2011 igéje:

Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat a jóval. (Róm 12,21)

Ez az év is jól kezdődött! Hiszen már újév ünnepének igehirdetési alapigéje is – ha jól értettük – kiválthatta sokunk ellentmondását, tiltakozását. Mert ne feledjük, a kétféle házépítőről szóló példázat (Mt 7,24–27) nem bízta ingatag memóriánkra vagy találékony fantáziánkra, melyek is azok az igék, amelyeknek hallgatása és cselekvése tesz okos házépítőkké bennünket. Nem

lehet eltekinteni ugyanis attól, hogy a *Hegyi beszéd* záró szakaszát hallgattuk az új esztendő első istentiszteletén. S arra azért ugye emlékszünk, hogy ott pl. ilyen igéket is olvasunk: *Ne szálljatok szembe a gonosszal, hanem annak, aki arcul út jobb felől, tartsd oda a másik arcodat is. Ha valaki pereskedni akar veled, és el akarja venni az alsó ruhádat, engedd át neki a felsőt is. (Mt 5,39–40)*, és még ez is: *Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket (Mt 5,44)*.

És most itt van az év igéje is! Tehát nemcsak az évkezdő istentiszteleten kellett ilyesmiket hallanunk, hanem az egész évre kapott lelki útravaló is ilyen, az emberi logika szerint eleve sikertelennek ígérkező feladattal terhel meg bennünket. Igaz, azt könnyű belátni, és napi tapasztalataink is ezt mutatják, hogy a rosszért rosszat meg az ahogyan te nekem, én úgy neked az ördögi kör rabságából nem enged szabadulni. De

hogy a rossz jóval, a jóval legyőzhető lenne? – ezt természetes emberi logikánk nehezen tudja elfogadni. Annyira nem, hogy legtöbbször még kísérletet sem teszünk arra, hogy kipróbáljuk: talán mégis, ahogy azt manapság sokszor mondjuk, *működik a dolog*. A negatív tapasztalatok és előítéletek gáttá lesznek bennünk és közöttünk. És így bizony mi magunk leszünk az első küzdőtérre, ahol pedig még-

iscsak győzhet a jó a rossz felett. Isten jósága a mi rosszságunk, keménységünk és emberi kapcsolatokat gyógyulni nem engedő revánsvágyunk felett. Ez az evangélium ebben az igében: ő győz először bennünk, értünk, és ha igéjének napiparancsát engedelmesen követjük, láss csodát, még általunk is! Erre csodálkozik rá János apostol is, amikor így szól: *Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket! (1Jn 4,19)*

Néhai Karner Károly professzor Római levél-kommentárját idézem: *Ez a jóság nem tehetetlenség a bűnnel a gonosszággal szemben, aminek a világ sokszor nézi: ellenkezőleg, igazában csak ez a jóság tudja legyőzni és megtörni a gonosszágot. Az erőszak vagy bosszúállás, mellyel az ember a gonosszágra természete szerint válaszolni szokott, csak újabb erőszakot és gonosszágot támaszt. Csak a jóság gyűjt az ellenség fejére „izzó szenet”, ez szégyeníti meg úgy, hogy lehetővé teszi neki egyúttal a bűnbána-*

*tot és megtérést.*¹ Mert ne feledjük, Jézus Krisztus egyháza győzelmeinek ez a hivatása, feladata: a gonoszt ugyan *le* kell győzniük, de a gonosz szolgátságában szenvedő embertársat *meg* kell győzniük, hogy előtte is nyitva áll a Gonosz hatalmát legyőző jó Isten szeretetének ajtaja. Ha így helyesen értjük az év igéjét, akkor ez igazán erős buzdítás missziói szolgálatunk hűséges és céltudatos végzésére.

Van itt még valami, amire jó lesz odafigyelni. Így olvassuk az év igéjében: *te győzd le a rosszat A JÓVAL!* Ahányszor csak ezt az igét olvasom, Mk 10,18 (és Lk 18,19) jut eszembe. A gazdag ifjú történetében ezt mondja Jézus Urunk: *Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó az egy Istenen kívül.* Ezért 2011 igéjét én nem is tudom másként érteni: a jóval való győzelem ígérete Isten segítségét, a bűn és a halál felett aratott győzelmét ígéri nekünk is. Ő az a jó, aki nekünk ajándékozta Jézus Krisztust, akivel győzhetünk, aki velünk van küzdelmeinkben, aki győzelmének részeseivé tesz bennünket.

Hagyjunk fel tehát magányos próbálkozásainkkal! A *Reményik Sándor* Kegyelem című versében említett *lehetetlenség konok falán* csak egy valami üthet átjárót, és nyithatja meg győzelmeink útját. Ha a mi szívünkben fakad fel a jól ismert ének győzelmű kiáltása: *Légy áldott, Jézusom, mert győztél bennem!* (ÉÉ 374,4)

¹ KARNER KÁROLY: ISTEN IGASZÁGA – PÁL APOSTOL LEVÉLE A RÓMABELIEKHEZ, GYŐR, 1942., 93. old.

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
főbb információi, eseményei**

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
2011. évi eseménynaptára:**

- január 8. rendkívüli közgyűlés – Révfülöp
- február 26. egyházkerületi nap – Pápa
- április 2–3. egyházkerületi konfirmandustalálkozó – Sopron
- április 16. egyházkerületi közgyűlés – Celldömök
- május 22. egyházkerületi kórustalálkozó – Sopron
- május 28. egyházkerületi (országos) missziói nap – Zalaegerszeg
- június 11. nyugdíjaslelkész-találkozó – Győr
- június 14–16. lelkészevangelizáció – Gyenesdiás
- június 25. püspöktitkítás – Győr
- augusztus 23–25. munkaévközdő lelkész-találkozó – Bonyhád
- szeptember 16–17. gyülekezeti elnökségek konferenciája és munkatársképző nap – Révfülöp
- október 7–8. pedagóguskonferencia – Kőszeg
- november 12. egyházkerületi közgyűlés – Győr

- Győr, 2011. január 22. szombat – Luther-olvasókör
Szeretettel hívjuk és várjuk a győri és Győr környéki pedagógus testvéreket és más érdeklődőt is legközelebbi olvasóköri együttlétünkre. Az alkalom január 22-én, szombaton 10 órakor kezdődik az egyházkerület győri székházában (Bajcsy Zs. u. 26.).

Pongráczné Gaál Elvira és Isó Dorottya szervezők

Luther-konferencia 2011 – Révfülöp, január 28–29.

A Magyarországi Luther Szövetség és az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ közös szervezésében szeretettel hívunk minden érdeklődőt az oktatási központunkban 2011. január 28–29-én tartandó Luther-konferenciára.
(Kezdés pénteken 18 ó., befejezés szombaton 17 ó.)

Az áhitatok szolgálatát Isó Dorottya veszprémi lelkész, a konferencia háziasszonya végzi. A záróistentisztelet liturgusa és igehirdetője Ittész János püspök.

Előadások: Dr. Fabiny Tibor: Minden ember teológus, Luther teológiafelfogása. Dr. Hafenscher Károly: Továbbadjuk-e az imádság stafétabotját? – Luther a közösségi imádság hagyományos formáiról. Véghelyi Antal: Szabadság, de mire, kötöttség, de kihez? Luther: Az egyház hét ismertetőjele – csoportmunka, Luther-szövegeket olvasunk és beszélünk meg. Bevezeti Weltler Sándor.

Jelentkezni lehet: revfulop@lutheran.hu (8253 Révfülöp, Fűredi út 1) A jelentkezőknek részletes információt és előkészítő anyagot küldünk!

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben
történő püspökválasztás 2011. évi menetrendje:**

- Január 8. Révfülöp, a püspökjelöltlistát jóváhagyó közgyűlés
- Március 17–27. között a püspökválasztás első fordulója
- Március 31. jegyzőkönyvek megküldésének határideje a kerületi szavazatszámláló bizottsághoz
- Április 29–május 8. között a püspökválasztás második fordulója (Ha szükséges!)
- Május 12. jegyzőkönyvek megküldésének határideje a kerületi szavazatszámláló bizottsághoz

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja**
Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

**Lapunk legközelebbi száma
2011. február 12-én
jelenik meg**

„Misszió és egység”

a 2011-es ökumenikus imahét témája

Január 16. és 23. között tartják a nemzetközi imahetet a keresztyének egységéért. Ebben az évben az Apostolok cselekedeteiről írott könyv „...kítartottak az apostolok tanításában, ...” (ApCsel 2,42) mondata ihlette az imanyolcad témáját.

MEGHÍVÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait a Révfülöpön 2011. január 8-án (szombaton) 10 órakor kezdődő rendkívüli gyűlésre tisztelettel és szeretettel hívjuk. Helyszín az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ tanácsterme (Révfülöp, Fűredi út. 1.).

A közgyűlés nyilvános, melyre minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk.

Erős vár a mi Istenünk!

Győr, 2010. december 1.

Szabó György
egyházkerületi felügyelő

Ittész János
püspök

**Egyházunk Elnöksége ebben az évben is kéri
gyülekezeti tagjainkat és minden
– egyházunk szolgálatát támogató –
adózó állampolgárt, hogy adójuk
egyházak részére felajánlható 1%-át a
Magyarországi Evangélikus Egyház
részére ajánlják fel, melynek technikai száma:**

0035

Köszönettel a MEE Elnöksége

Egyházkerületünk honlapja az interneten:

<http://nyugat.lutheran.hu>

A Dunántúli Harangszó az interneten:

www.harangszo.hu

Egyházunk honlapja az interneten:

www.lutheran.hu

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. út 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Liccum)
Felelős kiadó: Tölly Balázs
Telefon: 99/512-430
Készült: Újsziget-rota Sárvár – 900 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 40 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok

32. A szivárvány

Megragadó, soha meg nem unható természeti jelenség. A vihar feteke felhői eltakarodóban vannak, a levegő még szinte teljesen zápor vízpárájával, a nap ismét teljes erejével süt, és közben csodálatos, sokszínű iv borul a horizont fölé. Még akkor is gyönyörű ez a látvány, ha házrengeteg vagy domborzati viszonyok csak egy darabkáját engedik látnunk.

A Szentírás csodálatlaltal és tisztelettel beszél a teremtett világ természeti jelenségeiről is, de ezeket mindig a Teremtővel való kapcsolatukban szemléli. Gondoljunk csak a 104. zsoltárra, vagy a protestáns bibliafordításokban nem szereplő „Három ifjú énekére” (Dán 3.), amely esőt, harmatot, szelet, záport, hőséget, fagyot, felhőt, villámot, halmot, hegyet, forrást, folyót, tengert, halat, madarat, vadat és háziállatot az emberrel és Isten népével együtt nógat a Teremtő dicsőretére. Lehet, hogy ez a halátralan megszemélyesítés idegen a mai ember szemében, de az alap gondolatot és a szándékot a mai keresztény sem utasíthatja el: Isten dicsőíti minden teremtménye. Az ő hatalmáról és gazdagságáról vall még az is, amivel nekünk nincs közvetlen kapcsolatunk, de még az is, ami esetleg – tevőleges vagy mulasztásból fakadó vétkünk miatt is – veszedelmet jelenthetnek számunkra. Az egyház mindenestre felvette a „Három ifjú énekét” a nap első imádságának, a matutinumnak a rendjébe.

Az apokrifnak minősíthető énekben, amely szinte leltározza a teremtett világ jelenségeit, a szivárvány nem szerepel. De annál hangsúlyosabban esik szó róla az özőn vízzel kapcsolatban. Meteorológiaiilag ugyanazok a jelenségek okozták, mint a mi nyári záporaink után félragyogó szivárványt.

De az Ótestamentum ennél sokkal többet lát benne. Jelet, amely Isten igazságos ítéletét felülmúló irgalmáról beszél. Kettős vonatkozásban is. Először is mintha Isten saját magát emlékeztetné ezzel a jellel. „Ha ott lesz az ív (a szivárvány íve) a felhőn, látni fogom és visszaemlékezem az örök szövetségre, amelyet Isten kötött minden élőlényvel, amely testben él a földön.” (1Móz 9) Bármennyire emberszabásúnak tűnik is ez a megfogalmazás, mégis arról beszél, hogy ezt a jelet nem az ember fantáziája találta ki, hanem Isten adta az embernek. Másodsor: ha Isten magát is emlékezteti ez a jel, a megmentett ember és világa is bátran emlékezhet Isten ígéretére. Így lesz a szivárvány az Isten által bátorított reménység jelévé is.

Ez az egyetlen hely, ahol az Ótestamentum a szivárvány jeléről beszél. Az Újszövetség sem sokkal bőbeszédűbb: két helyen szól a szivárványról. Mindkét esetben a Jelenések könyvében. Már ebben a tényben is van valami szimbolikus: a kijelentés első könyvtől az utolsóig ível ez a jel. De más-hová kerül a hangsúly. Noé, illetve a megmentet teremtség esetében az özőn víz nélkül is mulandó világnak üzen ez a jel. A Jelenések könyvében pedig a soha el nem múló, új teremtség Urának, Jézus Krisztusnak a jelévé válik. „A királyi széken ült »Valaki«, a királyi szék körül pedig szivárvány volt. (Jel 4,3) Ez a vízió ihlette a középkor névtelen művészeit, amikor az „Ura Urát”, a megdicsőült Krisztust, a Pantokrátort áldásra emelt kézzel, bal térdén a nyitott evangéliummal ábrázolták. A nyitott könyv két lapján általában ez olvasható: „Én vagyok a világ világossága.” Krisztust vagy a szivárvány színeiben tündöklő mandorla (mandula alakú glória) veszi kö-

rül, vagy maga a szivárvány a trónusa. Magán viseli a sebek hegét. Ő viselte el az igazságos ítéletet, de ő maga a jele és teremtője a soha el nem múló Újnak, amelyet szem nem látott, fül nem hallott, és ember soha ki nem tudott volna gondolni. Az üdvösséget, amit ígért, és amiért kinhalált szenvedett, megadja mindazoknak, akiknek a hite reménység is öbennie, az új teremtség Urában.

„Egy angyal leszáll az égből, fején szivárvány.” (Jel 1) Az angyal nem ül a szivárványon, hanem hordozza azt. Nem ura az újnak, hanem a hiteles meghirdetője. Azt hirdeti Úra és küldője teljhatalmával, hogy amikor eljön az ideje, beteljesül, nyilvánvalóvá válik Isten titka, ahogyan hírül adta azt szolgálóinak, a prófétáknak. Szava éppen olyan megbízható, mint Uráé. A feje körüli szivárvány küldője szivárványából való. Amit hirdet, azért hiteles, mert azt hirdeti, amit az Isten Báránya a minden hatalommal bíró Krisztus keresztségével szerzett, amit népének ajándékoz szavával és szentségeiben most, és színről színre megmutatja magát, amikor eljön az ideje.

Az év elején vagyunk. Tele kívánsággal, várakozással és aggodalmakkal, félelmekkel. Reménységeinknek is sokszor nagyon ingatag a fundamentuma. Nem tudjuk, hogy a szivárvány, mint természeti jelenség, hány-szor lesz láthatóvá. De Jézus Krisztus, az el nem tűnő Jel, már ebben az elmúlóban az örökre maradandót ajándékozza. Ő maga segítsen bennünket, hogy várakozásainkat és reménységünket az örök élet reménysége formálhassa és korrigálhassa. A szivárvány, a jel eltűnhet, de akül jelez, az „fényességben egyre nő!” (EÉ 397,2)

Dr. h. c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Payr Sándor, a dunántúli egyháztörténész

A háttér

Idén februárban emlékezünk a 150 évvel ezelőtt született Payr Sándor egyháztörténész professzorra. Nevét bizonyára sokan ismerik. Egy kutatója „a magyar evangélikus egyházunk legnagyobb történetírójának” nevezi. Nem túlzás ez? Nem voltak előtte és utána hozzá hasonlítható egyháztörténészek? Születésének másfél-százados jubileumán érdemes ennek a kérdésnek utánanézni. Persze nem csak ennyiről van szó. Különösen Jézus egyházában, ahol igazában fel sem merülhet a „ki a nagyobb” kérdés semmilyen vonatkozásban sem. Inkább így kell kérdeznünk: ki volt Payr Sándor? Ez az írás személyét és munkáját szeretné a dunántúli olvasók számára közel hozni születésének jubileumi évében, a Dunántúli Egyházkerület újraalakulásának évtizedében, sőt a reformáció 500 éves jubileumára készülve. Jó volna éppen ebben az időben Payr Sándor életét és szolgálatát jobban megismernünk.

Ha valakit meg szeretnénk ismerni, jó, ha látjuk személyének és alakjának háttérét is, ahonnan indult. Úgy is fogalmazhatnánk, nemcsak az a kérdés ki volt, hanem az is, honnan indult. Így látjuk és ismerjük meg igazán a háttér előtt a szereplőt.

A szabadságharc vérről kiküzdött nagy pillanata múlt. A Dunántúli Egyházkerületben Haubner Máté, a szabadságharc bukása után fogságba került püspök 1860-ban (egy esztendővel Payr születése előtt) léphetett újra püspöki szolgálatba, felügyelőnk pedig ugyanekkor tizenegy évig nem volt. A vereség ellenére hazánkban, egyházunkban és kerületünkben mégis új időszak kezdődött. Kerületünkben két vezető neve lett ismert ebben a korban: Karsay Sándor és Gyurácz Ferenc püspökök neve. Hangsúlyos a „püspök” szó is, eddig ezt a nevet hivatalosan evangélikus egyházi vezető nem viselhette. Payr Sándornak mindkét püspök sokat jelentett, erről később több szó is esik majd. A szabadságharc és a kiegyezés után vagyunk tehát, egyházunkban és kerületünkben

egyrészt a felvilágosodás szelleme volt uralgó, másrészt mégis az erősödés jelei mutatkoztak. 1870-től 1890-ig 531 gyülekezet élt kerületünkben. Ebben minden leánygyülekezet, szórvány és az elcsatolt területeken élő gyülekezetek is beleszámláltnak. A gyülekezeti tagok száma ez idő alatt mintegy 20 000 lélekkel szaporodott. Talán ehhez a háttérhez tartozik, hogy egyre tudatosabban küzdött egyházunk egy „belső elnyomás”, a vezető, katolikus egyház súlya ellen. Maga Payr Sándor is fellépett ebben a küzdelemben.

Nézzük a szűkebb, a családi háttérét és gyökereket is, mert ez sem lényegtelen. Kitudulását egy érdekes adat szolgálhat. Sárváron 1886. október 10-én Talabér István és Mód Anna házasságkötésénél az esketési szolgálatot az anyakönyvi beírás szerint „Payer Sándor helybeli segédlelkész” végezte. (Hafenscher Károly volt a gyülekezet lelkesze).

(Folytatás az 7. oldalon.)

HÍREK

- Hármas ünnep Várpalotán

Október harmadik vasárnapját jelölték ki a várpalotai evangélikusok, hogy egész napos ünnepsorozat keretében adjanak hálát 310 évvel ezelőtt alapított gyülekezetükért, 230 évvel ezelőtt felépült templomukért, valamint két évtizeddel ezelőtt megnyitott óvodájukért.

A régi jegyzőkönyvek és egyháztörténeti dokumentumok arról tanúskodnak, hogy Palota (ma Várpalota) lakosságának nagy része már 1628-ban protestáns volt. Kezdetben a reformátusokkal együtt tartottak istentiszteleteket a vár keleti vagy északi oldalán fekvő imaházban. Az evangélikus gyülekezet 1700-tól jegyzi hivatalos történetét, amikor az uraság parancsára különváltak a protestánsok. Első lelkészü Molitorisz Molnár András volt. Ekkoriban történt, hogy a vár északnyugati szomszédságában két házat vettek a mostani templom és lelkészlak helyén. Az egyikben istentiszteleteket tartották, a másikat pedig lelkészlakká alakították át. Megalakulásakor a gyülekezet alig száz lelket számlált, míg 1778-ban, a templomépítés előtt végzett összeírás már 961 lelket mutatott. De ez a szám még tovább emelkedett. 1804-ben 1137 lélek volt evangélikus a községben. Jelenleg közel ezer evangélikust tartanak nyilván.

A templom 1780-ban Horváth Sámuel lelkész idejében épült. A palotai lelkészek sorában Hrabovszky György a legnagyobbak közé tartozik. Az emlékezés szerint a gyülekezet történetében senki nevéhez sem fűződik annyi áldásos építés és oly nagyarányú fejlődés, mint éppen az övéhez. Szívügye volt az ifjúság iskolai tanítása is. Két tanítói állást szervezett, iskolai törvényeket állított össze, amelyeket a Dunántúlon sokfelé használtak. 1791-ben az elhagyott, árva gyermekek megmentése végett alumneumot (árvaintézetet) létesített 1793-ban. 1805-ben, az ő idejében történt a toronyépítés is. Sántha Károly pap és énekköltő 1870 és 1876 között szolgált Várpalotán. Pintér Mihály esperes sokrétű építőmunkája is kiemelkedő volt. Különösen a gyülekezeti és egyházzervezeti munkában, külföldi kapcsolatok kiépítésében, az egyházi óvoda beindításában, közösségi formák életre hívásában, zenei hagyományok ápolásában jeleskedett. A gyülekezet több lelkészt is adott egyházunknak. 2003-tól Tóth Attila lelkész szolgál az egyházközség élén.

Ittész János püspök a délelőtti ünnepi úrvacsorai istentiszteleten a nap evangéliuma, Lk 14,25–35 alapján prédikált. Az istentisztelet utáni közgyűlésen Borbás Zoltán tartott előadást a gyülekezet történetéről, vetített képekkel is felidézve a múltat.

A vasárnap délutáni alkalom az óvodások szolgálatával kezdődött, majd hálaadó istentisztelet keretében Ittész János püspök IKor 3,11 alapján hirdetett igét.

Az istentisztelet liturgiájában Tóth Attila helyi lelkész, valamint Isó Dorottya veszprémi lelkész, az óvoda igazgatótanácsának elnöke segédkezett. Ezután Lampért Gábor, a gyülekezet egykori segédlelkésze Ézs 41,18–20 tartott igehirdetésében szólt a névadás jelentőségéről, teológiai háttéréről, hiszen 2011. január 1-jétől az óvoda neve Forrás Evangélikus Keresztény Óvoda lett.

Lassú Tamásné, az intézmény igazgatója meghatottan idézte fel a kezdeteket. 1990-ben a külső körülmények lehetővé tették az indulást. Két csoportban, 60 férőhellyel indultak. 2001-ben a harmadik csoportszobával kiépült új épületbe költözhetek 85 férőhellyel, ahol a sajátos nevelést igénylő gyerekekkel való foglalkozás is elindulhatott. Elmondása szerint a szülők úgy hozzák a gyerekeket, hogy

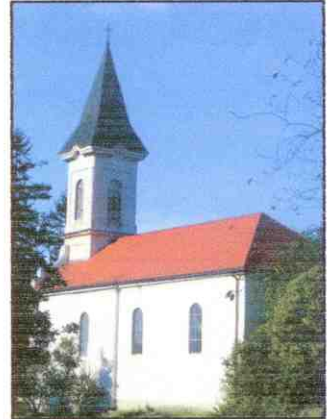
valami jóra, többre tanítsuk a gyermekeiket. Indulásukat az is motíválta, hogy minél több gyereknek szeretnék volna az evangéliumot elmondani – zárta szavait Lassú Tamásné, majd kiosztotta az óvoda örökös tagságát kiérdemelt családok emléklapjait azoknak, akik az elmúlt két évtizedben három vagy több gyermeket járattak az intézménybe.

A köszöntők sorában – többek között – Szabó György kért szót, aki elmondta, hogy pozitív visszajelzés az óvónők munkájáról, hogy szinte felvételizni kell az evangélikus óvodába. Hesz Erzsébet pedig az országos egyház igazgatójának, Kákay Istvánnak és az oktatási osztálynak a köszöntését hozta. Kissné Kárász Rózsa egyházkerületi másodfelügyelő a gyülekezetből elszármazottak nevében köszöntött, egy falitáblán a szeretet himnuszának sorait átadva az óvodának. Végül Ittész János püspök egyházkerületi ajándékként 100 000 Ft ajándékot eszközbeszerzésre, játékvásárlásra adott át a jubileumot ünneplő óvoda részére.

- Új tető a tési templom

A tési gyülekezet 2009-ben nyert el egy közel tízmilliós pályázatot a LEADER program keretében. Egy apró gyülekezetéről van szó, amelynek temploma talán a legmagasabban fekvő magyarországi evangélikus templom.

A tési ugyan apró közösség, de élettel teli. A fogyás miatt hosszú ideje nincs módjuk saját lelkész meghívására, de a gyülekezet élete ettől még eleven, a szolgálatban többen is részt vesznek. Stanka Erika, a gyülekezet kántora és *mindenes* már eddig is több pályázati forrást kihasználta. A LEADER alapú fejlesztést is azzal a szándékkal célozták meg, hogy a templomot az alapoktól a keresztig felújítsák. A tervezés időszakában kellett szembeülniük azzal, hogy legfeljebb tízmilliós keretre pályázhatnak, így az eredeti tervek meg kellett húzni – csak a tetőcsere valósulhatott meg.

A megvalósítás során igazi összefogást élhettek meg a helyiek. Az építkezés során minden nehézségen túljutottak, minden probléma megoldására akadt jelentkező. A felújítást a helyi vállalkozó néhány hét alatt elvégezte, kiváló minőségben. A november 6-án tartott hálaadó ünnepi istentiszteleten Ittész János püspök adta áldását a templomra.

A felújítássorozatnak még nem látszik a vége. Sok munka van még hátra. Látna azonban a helyi összefogást, nincs kétségem: a teljes templomfelújításért is hálát adhatunk hamarosan.

(erdelyik, fotó: Stanka Erika)

- KALME küldöttgyűlés Rómában

Az Európai Kisebbségi Evangélikus Egyházak Kommunikációs Bizottsága (KALME) november 10. és 13. között küldöttgyűlést szervezett Rómában. Az összesen huszonkét tagországot tömörítő szervezet, valamint a Lutheránus Világszövetség képviselői megtárgyalták a bizottság jövőbeni feladatait, valamint megválasztották a következő hároméves ciklus vezetését, melynek elnöke továbbra is a holland újságíró, Praxedis Bouwman maradt. A küldöttgyűlésen az LVSZ részéről dr. Fabiny Tamás alelnök is részt vett, egyházunkat pedig Boda Zsuzsa, az Evangélikus Élet c. hetilapunk szerkesztőségvezetője és Menyess Gyula, a Dunántúli Harangszó felelős szerkesztője, püspöki titkár képviselte.

HIREK

- Toronyélmény Veszprémben

A veszprémi gyülekezet november 14-én, vasárnap délelőtt hálaadó istentisztelet keretében emlékezett meg templomtornyuk felépítésének századik évfordulójáról. Erre az alkalomra Ittész Jánost, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspökét hívták igehirdetőnek. A centenáriumba új festékréteget kapott az „ünnepelt”.

A templom 1798-ban torony nélkül épült. Hetven évvel később indult gyűjtés a gyülekezetben a torony felépítésére, aminek összegét az 1893-ban bekövetkezett tűz utáni helyreállítás végleg felémésztette. Ez után 1905-ben, Horváth Dezső lelkész idején vetődött fel újra, hogy a templomhoz tornyot építsenek. Alapot hoztak létre, nagy volt az összefogás, széles körben folyt a gyűjtés, sőt „kérdő szóval” fordultak támogatásért az akkori nagy Magyarország összes gyülekezetéhez. Ennek nyomán 1910-ben Csomay Kálmán tervei alapján elkészült a torony, ami a történelmi Magyarországon elsőként vasbetonból készült. A maradék pénzből még három harangot is vásárolt a gyülekezet. Ezek közül kettőt később, 1915-ben, az első világháborúban hadicélnak elvitték.

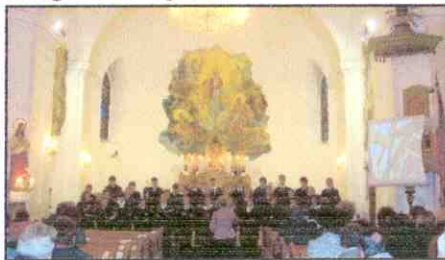
1910. november 13-án szentelték fel a felépített tornyot. Ekkor, ennek emlékére emléktáblát is elhelyeztek a belső falán. 1998-ban a Schiszler és a Weltler család adományaként 83 év után a templom 200. születésnapjára társat kapott az árválkodó harang.

Az ünnepi úrvacsorás istentiszteleten Ittész János püspök Rm 14,7-9 alapján emlékeztetett arra, hogy Luther Mártonnak is volt toronyélménye, amikor rádöbent, hogy az Úrúi vagyunk. Ha ezt megértjük, Isten teremtő hatalma, megváltó irgalma és a Szentlélek megszentelő munkája nyomán mi is részesülünk ebben a „toronyélményben”.

Az istentisztelet liturgiájában részt vett Isó Dorottya és Isó Zoltán veszprémi lelkészek. Az alkalmat megtisztelte jelenlétével Csomay Zsófia, a tornyot tervező építész unokája, valamint feleségével Gyarmati Béla, az építő lelkész, Horváth Dezső dédunokája.

Az istentisztelet után Szalontai Árpád presbiter vetített képes beszámolója hangzott el az építés körülményeiről, majd Balla Emőke másodfőlegelő és Szamosi Attila – a megálmódók sírjainak reggeli megkoszorúzása után – a torony alatt található emléktáblára is koszorút helyezett.

- Hétköznapi ökumené, felekezeti összefogás a zalaistvándi evangélikus templomért

Mindannyian másként éljük meg az ökumenét. Más a viszonyunk a keresztyén együvé tartozással az éves imahetek idején, és más a mindennapokban. November 20-án a pókaszepti római katolikus templomban az ökumené egy olyan jelentését tanulhatták meg a jelenlevők, amely tisztán mutatja a keresztyén egységet. A helyi katolikus gyülekezet templomában a tatabányai Református Gimnázium kórusa a szomszédos Zalaistvánd evangélikus templomának megújításáért adott jótékonysági hangversenyt.

A zalaistvándi templomot a hajdanvolt nagy anyaggyülekezet építette 1784-ben. Az épületet a századok, a gyülekezetet a társadalmi változások tépázták meg. Ma már sajnos ez az észak-zalai gyülekezet is számos gonddal küzd. Az elmúlt években azonban a nehézségek ellenére is korszerű gyülekezeti otthonná alakították a régi iskolát, felújították a lelkészlakást. A két épület után elérkezett a templom felújításának ideje is.

A 2008-as LEADER pályázaton 26 millió forintot nyertek a felújításra, ehhez egyházi forrásból közel 4 millió forintot kaptak. A hiányzó egymillió előteremtését a gyülekezet vállalta. Nem könnyű ekkora összeget előteremteni egy kis közösségben, de aki tesz ma-

gaért, annak mások is segítségére sietnek. A hiányzó összeg egy részének előteremtéséért rendezték a koncertet.

A tatabányai gimnazisták hangversenye nem csupán az alkalom fontossága miatt volt különleges. A megszólaló kórusművek, versek és szólódarabok mind arról tanúskodtak, hogy a gimnáziumban igazi művészi igénnyel készültek a fellépésre. Hat blokkba sorolták az előadott darabokat, amelyek között voltak nagy ívű kórusművek, reneszánsz darabok, zsoltárfeldolgozások, nemzeti érzést tápláló dalok és ifjúsági énekek. A zenei művek között jól megválasztott versek szóltak meg Reményik Sándor, Ady Endre, Wass Albert és Mécs László tollából. A hangverseny előtt vidáman izgó-mozgó kamaszok nagy feyelemmel adták elő a nehéz kórusműveket, de laza könnyedséggel lett úrra rajtuk a záró blokk ifjúsági énekeinek megszólaltatása közben.

A pókaszepti templomban az ökumené egy ritkán tapasztalt alkalmán vehettek részt a jelenlevők. Összefogtak a történelmi felekezetek, összefogtak fiatalok és idősebbek. A cél az volt, hogy egy evangélikus templom megújulását segítsék. Amit célértek, az ennél több. Katolikus, református és evangélikus emberek élvezték együtt a hangok orgáját, közben észrevétlenül alkottak egyetlen keresztyén közösséget.

A templom felújításához szükséges összeg még nem teljes. Aki nem volt alkalmán részt venni a hangversenyen, de szívesen szánna a szép célra, a következő számlaszámra utalhatja hozzájárulását: 10918001-00000028-48030001.

(erdelyi)

- Jótékonysági hangverseny az áldozatok megsegítésére

A Devecser és Kolontárt ért vörösiszap-katasztrófa áldozatainak megsegítésére jótékonysági hangversenyt rendeztek november 21-én a pápai evangélikus templomban. Az alkalmal fellépett az Éneklő Szülők Kara, az Erkel Ferenc Kórus, valamint Pápa Város Bárdos Lajos Vegyeskara. Igét hirdetett Ittész János püspök. Az offertóriumként felajánlott perselypénz összege: 115 725 Ft volt, amelyet az egyházmegye pénztárába eddig beérkezett (1 140 000 Ft) adományhoz csatolnak, és környezetbarátulmány után rászorultsági alapon juttatnak el a kárt szenvedettek számára.

- Gáncs Péter a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke

A Magyarországi Evangélikus Egyház korábbi elnök-püspökének, Ittész Jánosnak közelgő nyugdíjba vonulása miatt a vezető püspöki tisztelet 2010. november 26-tól a ciklus végéig Gáncs Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke tölti be.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy

Alpár Geyza

ny. ev. lelkész, az Evangélikus Líceum hittanára

türelemmel viselt betegségben, életének 87. évében elhunyt. Búcsúztatóját gyászistentisztelet keretében 2010. december 30-án tartották a soproni evangélikus templomban.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy

Szolga-Tőkés Sándor

A Körmenyi Evangélikus Egyházközség lelkésze

türelemmel viselt betegségben – életének 52. évében – 2010. december 30-án elhunyt. 2011. január 8-án, szombaton 11 órakor veszünk tőle búcsút a körmenyi evangélikus templomban.

Lapunk következő számában emlékezünk elhunyt lelkésztestvéreinkre.

HOGYAN ÉRTHETNÉM...?

Január hónap meghatározó egyházi eseménye az ökumenikus imahét. Sok gyülekezetben nyolc estén keresztül gyűlnek össze a keresztyének, hogy Krisztusban meglévő egységükről tanúskodjanak, s az emberi bűnök miatt kialakult szétszakadozottságukért bűnbánatot tartanak. Egyúttal pedig könyörögjenek az egyház Urához, hogy munkálja az egységet a felekezetek és a keresztyén emberek között.

Mi, evangélikusok, azzal büszkélkedhetünk, hogy az „ökumené atyjának” egy evangélikus lelkész, Nathan Söderblom svéd érseket nevezhetjük meg. Munkássága példa a számunkra abban, hogy elköteleződjünk az

ökumené iránt, és megtegyük mindazt, amit a magunk helyén és lehetősége szerint az egységért tehetünk.

Az alábbi cikk segít ráhangolódni az imahétre, melynek ez évi témája: „...kitartóan részt vettek az apostoli tanításban...” (ApCsel 2,42), az igéhez, a hitvalláshoz, saját gyülekezeti közösségünkhöz való ragaszkodásra buzdít, mint amely gazdagodására, javára van az egyház egységének, az ökumenének.

Isó Dorottya (ev. lelkész, rovatvezető, Veszprém)

Ökonómikus vagy ökumenikus?

Az ökumenikus imahét kapcsán az ökumenéről

Az „ökumené” kifejezés a görög oikoumené (οἰκουμένη) szó átirata, jelentése: az egész lakott föld. (Az „ökonómia” egy másik szóösszetételből származik.) Ezt a szót alkalmazták az egyetemes keresztyénségre, ebben az értelmében rokon jelentésű a „katolikus” szóval, ami eredeti tartalma szerint nem csak a római egyházat jelenti. Ma az ökumenén a felekezetekre szakadt keresztyénség egységtörekvését értjük. Fontos, hogy a más vallásokkal (hinduizmus, sintoizmus stb.) folytatott párbeszéd nem tartozik az ökumené területére, csak a keresztyénség ágainak kölcsönös megismerése, közlése.

Már az V. században szakadás jött létre a többségi egyház és a szír, örmény és kopt egyházak között. Még nagyobb törést jelentett Róma és Bizánc szakítása 1054-ben. Számunkra a legfájóbb a reformáció és az arra adott pápai válasz következményeként létrejött szakadás, de ma már csak a magyarországi keresztyénség is több száz kisebb-nagyobb egyháztestben él.

Az évszázadok során egyre többekben erősödött meg az a gondolat, hogy ez az állapot ellenkezik Jézus Urunknak többek között Jn 17,21-ben megörzött akaratával: „*hogy mindnyájan egyek legyenek...*”. A modern ökumenikus mozgalom kezdőpontjának a protestáns egyházak az 1910-ben megtartott első világmisziói konferenciát szokták tekinteni. Ezt követően több szervezet is alakult, amelyek az 1920-as és 1930-as években nagy nemzetközi konferenciákat tartottak a keresztyén felekezetek közeledésének érdekében. Ezeknek a mozgalmaknak az eredményeként alakult meg 1948-ban Amszterdamban az Egyházak Világtanácsa (EVT). Ez az ökumenikus dialógus és mozgalom legfontosabb szervezete, ma több száz protestáns és ortodox egyház a tagja, amelyek a világ keresztyénségének több mint a negyedét tömörítik. A katolikus egyház nem tagja a tanácsnak, de megfigyelőként részt vesz a munkájában. A római egyház bekapcsolódása az ökumenikus mozgalomba a II. vatikáni zsinat után vált lehetővé, így az ökumené terén komolyabb eredmények csak az 1960-as évektől válhattak elérhetővé. Az EVT magyarországi szervezete a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa. 1943-ban alakult, ma öt protestáns és öt ortodox egyház a tagja. Együttműködik a tanáccsal a római katolikus egyház is.

Az ökumené legfontosabb terepének sokan a hosszú teológiai és egyházdiplomáciai előkészítés után aláírt egyezményeket és nyilatkozatokat tekintik. Valóban komoly szimbolikus jelentősége volt például a római katolikus egyház és a Lutheránus Világszövetség által elfogadott közös nyilatkozatnak, ami a reformációban nagy szerepet játszó megigazulástannal kapcsolatban tartalmaz közös megfogalmazást, de rögzíti a két felekezet tanításának eltérő pontjait is. Ezt a dokumentumot 1999-ben Augsburgban írták alá, és 2006-ban a Metodista Világtanács is csatlakozott hozzá. Nagy gyakorlati hatása van a katolikus, református és evangélikus egyházak által elfogadott ökumenikus esketési rendnek, bár alkalmazásával kapcsolatban felmerülnek nehézségek.

Érdemes megemlíteni az 1973-ban aláírt leucenbergi konkordiát, ami az európai protestáns egyházak közötti szöszék- és úrvacsoraközösséget rögzítette. A dunántúli református és evangélikus szór-

ványgyülekezetek gondozásában pedig évtizedekig meghatározó volt az 1833-ban aláírt nagygeresdi egyezmény.

A nyilatkozatok mellett sok minden mutat a gyakorlat terén az egyház egysége felé. Talán a legfontosabb ilyen jel, hogy a más egyházban kiszolgáltatott keresztséget szinte az összes felekezet kölcsönösen elismeri. Fontos kapcsolódási pont a legtöbb magyarországi településen is megszervezett januári ökumenikus imahét. Ennek a gondolata a 19. század közepéig nyúlik vissza, mai rendje szerint pedig 1908 óta ünneplik. Hasonló, de valamivel kevésbé ismert kezdeményezés a nők világimanapja és az Aliansz-imahét. A gyakorlat egyesítő ereje olyan szervezetek munkájában is megnyilvánul, ahol több felekezet működik együtt, többek között az Ökumenikus Segélyszervezet, a Magyar Bibliatanács, a Keresztyén Ifjúsági Egyesület, a Kékkereszt Egyesület és a Közös Pont Misszió keretei között.

Az előrelépések ellenére megtorpanás, sőt sokak szerint visszalépés is tapasztalható az ökumené terén. Ide sorolják egyebek között a pápai Hittani Kongregáció által 2000-ben kiadott Dominus Iesus nyilatkozat hangnemét. Vannak fájdalmas kérdések, amelyeknek a megoldódására a jelenlegi álláspontok mellett nincs kilátás. A legfájóbb pont talán a katolikus és protestáns felekezetek közötti úrvacsorai közösség hiánya. A római értelmezés szerint az oltáriszentség közössége csak végső koronája lehet az ökumenének.

Nehéz kérdés, hogy mi a pontos cél, mit értünk az egyház egységén. Az Ágostai hitvallás szerint „Az egyház valódi egységéhez elegendő, hogy egyetértés legyen az evangélium tanításában és a szentségek kiszolgáltatásában. De nem szükséges, hogy az emberi hagyományok, vagyis az emberi eredetű szokások és szertartások mindenütt egyformák legyenek.” A katolikus egyház szerint a római pápa elsőségének elismerése elengedhetetlen feltétele az egyház egységének. II. János Pál pápa Ut unum sint kezdetű enciklikájában így fogalmaz: „...a részegyház közössége a római egyházzal és püspökeik közössége Róma püspökével Isten tervében lényeges kelléke a teljes és látható közösségnek.”

A mindenáron és mindenben való egység, sőt egységésítés ellenében egyre népszerűbb ökumenikus modellnek látszik a megbékélt különbözőség eszméje. Ez az elv komolyan veszi a felekezetek különböző hagyományait, és úgy tekint rájuk, hogy azok nemcsak akadályai lehetnek a lényegi egységnek, hanem egymást kiegészítő színeknek is válhatnak, amik közelebb vihetnek minket Krisztushoz.

Az ökumenét gyakran intézzük el azzal a sommás mondattal, hogy „Egy az Isten.” Ez a mondat természetesen komoly valóságartalmu mellett olyan mentalitást is kialakíthat, ami nem akar tudomást venni különbözőségünkről sem úgy, mint az egység akadályairól, sem úgy, mint a kölcsönös gazdagodás lehetőségeiről. Meggyőződés, hogy az egység felé vivő út a különböző hagyományok megismerésével kezdődik, majd ezek közül egyesek mellőzésével mások tiszteletben tartásával folytatódik.

Tóth Károly István (ev. lelkész, Takácsi)

(Folytatás a 3. oldalról)

Igen, a mi Payr Sándorunkról van szó, aki 1886-ban így írta be még nevét az anyakönyvbe: Payer. S ennek a névváltozatnak később egy könyvében magyarázatát is adja, amikor a családi gyökerekről beszél: „Herr Hans Payr már 1421-ben városi tanácsos volt Sopronban. Payr, Payer, Payrisch (magyarul bajor!) néven neveztek e vidék ősi lakóit. A soproni lutheránusok ellen 1524-ben felvett jegyzőkönyvben az egyik tanú: Dominus Wolfgangus Payr volt. Később Payer György ricingi lakos pedig fiával 1605-ban Bocskai hada elől menekült Sopronba. A soproni Payer János 1688-ban iratkozott be a jénai egyetemre. Így kerültek a Payrok (később Payer néven is) Sopron falujába, Harkára.”

Mit tudunk a szűkebb családról? A *dédszü-lők*: Payr János és Kaufmann Zsófia gazdálkodók voltak. Csak nevüket tudjuk. A *nagyszülei*: Payr Sámuel balfi lelkész (Harkán született 1788. szeptember 28-án) és felesége, Pahr Rozina voltak. A balfi lelkész „beköszöntő beszédét” 1817 ádvent első vasárnapján mondta el Balfon. Házasságkötésük 1818. április 14-én történt Sopronban. Gyermekük (a „balfi papfi”, ahogy később Payr Sándor róluik ír): Sándor, Frigyes, Ferenc, Henrik, Samu (professzorunk édesapja) és egy leány, Lujza. A balfi pap csak az elsőszülött Sándort tudta taníttatni, a többi nem. Sándor Petőfi soproni barátja is volt. Mint jogász és közigazdász kivándorolt Amerikába, később követte őt Ferenc is, aki a világi fegyverletétel után menekülni kényszerült. Henrik is szabadságharcos honvéd volt. „A legkisebb papfit, Sámuel, az én boldogult apámat, a balfiak vakmerőségéről emlegették, mert a legmagasabb fákra mászott fel legszívesebben, nem egyszer vitték haza félholtan.” – „A szűk jövedelmű parókián nagyszüleim igen boldogan éltek.”

A *balfi paplacról* érdemes megjegyezni: Kolbenheyer Mórt, a soproniak költő-papját a szabadságharcban részvétele miatt Balfon rejtették. „Nagyapám rejtette el a paplakban” – írja később Payr Sándor. A nagyapát 1848 után esperessé választották, de nem fogadta el, mondván, nem tud tökéletesen magyarul. Ez is érdekes önkritikus és egyben öntudatos vonás.

Itt történt a következő eset is: Kis János akkori püspök balfi egészségügyi kúrája alatt a vasárnapi istentiszteletre a prédikáció vége felé érkezett. A balfi lelkész ekkor így szólt a gyülekezethez, amint unokája később írja: „Kedves híveim, már most a végéhez jutottam volna prédikációmnak, de mivel az a szerenese ért, hogy szeretett főpásztorunk e pillanatban lépett be hozzánk, azért újra kezdem előlről – És szent borzadály járta át a híveket, de Kis Jánost is.”

Az édesapa Payr Sámuel iparos, „szegény köteles Pápa”. Édesanyja: Feigl Erzsébet. Sándor az első gyermek, volt egy leánytestvére, aki egy rábcakapi lelkész felesége lett, akiknek Sárka leányuk, professzorunk unokatestvére később a soproni Idősek Otthonában élt.

Ebben a családban látta meg a napvilágot Payr Sándor 1861. február 25-én. Ilyen háttérből, és ebből a családból indult Payr Sándor az egyháztörténet írója és mesélője 150 évvel ezelőtt.

Dr. Mesterházy Gábor 1937–2010

Az elmúlt év nyarán váratlanul eltávozott közülünk a Vas megyei Ostffyasszonyfa és Csöngye családorvosa, dr. Mesterházy Gábor, aki 1975 óta látta el fáradhatatlanul szolgálatát. Lapunk ez évi első számában a temetésén elhangzott gondolatokból idézve emlékezünk rá.

†

Nem őt méltatni kért fel engem a családja, hanem emlékezni. Emlékezni arra, milyen példával járt előttünk elhunyt testvérünk, mennyi mindent kaptunk tőle életében, és ebből erőt merítve vigasztalni az itt maradottakat. Hiszen olyan az ember, hogy amíg itt él közöttünk valaki, megszokjuk jelenlétét, és csak akkor tekintünk fel rá, akkor lesz igazán fontos számunkra, ha már szenvedjük a hiányát. Mesterházy Gábornak a hiányát valóban már most szenvedjük, és még sokáig szenvedni fogjuk...

Igazi polihisztor, gondolkodó embert ismertem meg benne. Valóságos művész, régész, helytörténész volt, aki kutatásai alapján megtervezte a falvak címerét. Filmrendezőként a segítségemet kérte, és emlékszem, milyen örömmel adta át nekem elkészült alkotásának egyik kópiáját. De megismerhettem őt tróként, fényképészként, sőt matematikusként is, aki évekig gondolkodott egy megoldhatatlannak tűnő algoritmus felett. Szakácsként halat tállalt elénk, amikor baráti vacsorára hívott otthonába. Mintha ebben is hitvallása nyilvánulna meg. De láthattam őt férjként és édesapaként is, aki nem szigorral, hanem szelíd szeretettel terelgeti gyermekeit, és feleségével együtt példás családi egységet alkottak. És persze néhány évig a háziorvosunk – szebb szóval a –, családorvosunk is volt. Félve ápol minket is, amikor betegek voltunk.

Szerette azoknak a falvaknak a lakóit, akik között orvosként szolgált. Immár Ostffyasszonyfa és Csöngye történelmének részévé vált. Büszke volt arra, hogy itt lett otthonra. Soha nem felejttem el; amikor egyszer Budapesten közösen vásároltunk, a számla megírásánál az eladó hölgy megjegyezte, hogy soha nem hallott még olyan településről, hogy Ostffyasszonyfa. Szerinte ilyen nincs is. Gábor – humorát jellemzően – erre tömören csak annyit válaszolt: „Vas megyében van egy autonóm terület, és annak a fővárosa.”

Mesterházy Gábor földön járó ember volt, aki szeretett élni, élvezni az élet ízét, de ugyanakkor egy másik, egy magasabb dimenzióban gondolkodott, aminek hatása átjárta egész életét. Ami számomra a legtöbbet jelentette a vele való találkozásban, hogy nem volt külön vallásos és hétköznapi élete. Amikor velem beszélt, akkor nekem nem valami „papnak való” mondott úlszenten, hanem ahogyan nekem beszélt a hitéről, úgy szólt másokhoz is. Egyszer egy rendelésen valaki így panaszkodott neki: Doktor úr, engem nem szeret az Isten. Amire ő csak ennyit kérdezett vissza: Miért, ön szereti az Istent?

Papokat megszegyentető éhséggel tanulmányozta a Bibliát. Az sem felejthető számomra, hogy egyszer rendelési időben mentem hozzá, és a lakásban találtam, amint a Bibliáját olvasta. Elmondta, hogy be kellett szaladnia néhány percre, mert egy igehely járt a fejében, és mindenképpen meg kell néznie, milyen szövegek környezetben írja Pál apostol azt a mondatot. És közben imádkozott betegeiért. Olyan orvos volt, aki tudatában volt az ember által való gyógyítás korlátainak, és az áldott orvos, Jézus elé vitte – közbenjáró imádságban – krónikus betegeit.

Érdekes, hogy soha nem láttam szomorkodni. Ha valami teher nyomta, kifelé akkor is mosolygott, akkor is adni akart. Nem terhelte környezetét a maga gondjaival. És mindenkinek tudott örülni, aki betért hozzá. A gyülekezeti újságunk egyik pünkösdi számának vezércikkében ezt írta: A Lélek gyümölcseinek termésére igyekezzünk, mert ez Isten akarata, és mert a világ ezeknek az inségétől szenved. Ha már édes a termés, elveszik tőled. De te mégis ugyanezeket termed, mert nem is teremhetsz mást, mert ez a Lélek munkája benned. Elveszik tőled a tolvajok, elveszik az éhes emberek, és elveszik a szüretelő munkások. De te örülsz, mert tudod, hogy Isten a gazda, aki kíváncsi rá, hogy benned milyen termésre számíthat. Ha néha mégis fáj a veszteség, ne csak azt mondogasd, hogy: Uram, segíts! – hanem kérd a Szentlelket, mondja meg, mit tégy, hogy még édesebb gyümölcsöt teremjél.

Hajlékában házi istentiszteletre is hívott, úrvacsorai közösségre vágyott családja körében. De ő maga is volt igehirdető, aki természettudományos ismeretei mellett bátran megvallotta hitét például a gyülekezeti kirándulásunk alkalmával a nógrádi kis falu templomában, a vendéglátóink előtt. Büszkéek is voltunk rá, hogy nekünk ilyen orvosunk van...

Bátran mondhatom, hogy Mesterházy Gábor a kereszt teológusa is volt. Az ezredfordulón ezt írta lapunk hasábjain keresztül gyermekeinek, amit mindnyájan olvashattunk: Tanuljatok, amíg lehet, és kérjétek, hogy az ige a szívetekbe íródjon, hogy ne váljatok a világ fejedelmének áldozataivá, üres játékszereivé. És az Úr Isten ad nektek hitből fakadó értelmet, hogy megértsétek a veletek kapcsolatos szándékait. Az ő akarata az, hogy az élet sója legyünk. Ha ez valóban így van, akkor ott, ahol éppen vagyunk, vagy nincsenek ott a testvéreink, jobb ízű Isten, a felebarátaid és a testvéreid számára. A sókrisztály alakja szabályos kocka, amely kiterítve – sikkban – keresztet alkot. Testre szabottan viseli a keresztet. Csak aki fölveszi a maga keresztjét, az lehet az élő Isten nem kézzel csinált temploma, az élet sója, az egyház építőköve.

A doktor úr hazament, ahol és akinél gondolatai régóta jártak. Ő már színről színre lát. Már nem a bibliai szövegek környezetét a fontos számára, hanem annak beteljesedése. Megfáradt, talán gyótt is már megpihenni Isten kebelén. Annak a Jézusnak a közelében, akiben egész életében hitt, aki a hit, a remény és a szeretet által oly fontos volt számára. Akinek arcát még egy darab kőben is képes volt meglátni...

Menyés Gyula (Ostffyasszonyfa-Csöngye egykori lelkésze)

Menyés Gyula (püspöki titkár, Győr)

Megkérdeztük...

Dr. h.c. Keveházi László

ny. esperest, egyháztörténészt

Hogyan áll a Dunántúli Egyházkerület történetét feldolgozó könyv megjelenésének ügye?

Az egyetlen kérdésre több szempontból szeretnék felelni. Először is a születendő könyv előzményeinél kezdem.

2006-ban született a gondolat, miszerint jó lenne megírni, egyetlen könyvben összefoglalni – a Déli és Északi

Egyházkerületek után – a Dunántúli Egyházkerület izgalmas történetét is. 2007-ben a kerület püspöke, Ittész János összehívott egy szerkesztőbizottságot, minden egyházmegyéből egy értő és vállalkozó személyt és a szerkesztőbizottság vezetőjét. Később ez a kör bővült a lektorral, két szaklektorral és egy technikai munkatárssal. Naiv módon körlevélben arra kértük a lelkészeket, hogy 2007. október 31-ig küldjék el gyülekezeteik történetének rövid összefoglalását. Hamar kiderült, hogy ez nem volt reális kérés. Újabb levélben, új terminussal kértük a lelkészeket vagy helytörténészeket a megírásra. Az anyag összegyűjtése végül is két évig tartott. Ezután következett az összeállítás, javítás, lektorálás munkája.

A könyv tartalmával kapcsolatban is szeretnék néhány szót szólni. Az előszóban említjük, hogy nekünk könnyebb volt a dolgunk, hiszen volt egy Payr Sándor professzorunk, aki a Dunántúli szerelmese és kutatója volt. (Ebben az évben lapunk 3. oldalának egyháztörténeti rovataiban reá emlékezünk. – a Szerk.) S van tőle egy nagyszerű könyvünk, amely elénk tárja az egyházkerület kezdeteit, történetét, több szempontból is feldolgozva. Ezen kívül 531 gyülekezet történetét is bemutatja egészen a 18. század közepéig. Erre a könyvre alapoztunk, szinte minden gyülekezett hivatkozott is erre, amint a lábjegyzetekből ez kitűnik. Ezt a munkát kellett aztán folytatnunk, ahol Payr Sándor kényszerűen abbahagyta, és igekeztünk eljutni a jelenig.

A könyv tehát tartalmazza a kerület történetét részletesen. Izgalmas rész ez is, hiszen léte többször is veszélybe került, a XX. században „el is töröltetett”, majd újra feléledt. A könyv követi az egyházmegyék szinte követhetetlen alakulását, sorsát, és főként minden (113!) mai gyülekezetünk történetét és jelenét. Igyekezünk a jelenről is képet alkotni, ezért a könyvben megtalálhatók a gyülekezetek vezetői, tisztségviselői és minden ma szolgáló presbiter neve is. A kétkötetes könyv reménységünk szerint képet tud adni a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület múltjáról, de jelenéről is.

Végül röviden a könyv előkészületeinek jelenlegi állásáról. A gyűjtés befejeződött, az anyag együtt van. Elvégezték munkájukat a szaklektorok is. Már kedvező árajánlatunk is van egy nyomdától. Ezekben a napokban a szuperrevízió folyik. Amint a szerkesztőbizottság vezetője megkapja a kijavított, átnézett szöveget, az egész a technikai munkatársunkhoz kerül, aki a könyvet összeszerkeszti, és nyomtatásra előkészíti. Reményünk szerint ez év közepére kézbe tudjuk adni *A reformációtól napjainkig* című könyvet, amely nemcsak történelem és statisztika szeretne lenni, hanem missziói szándékkal a hitben való erősítés is.

Kertész Eszter (ev. tanár, Fót, 1970–)

ISTEN MŰHELYÉRŐL

Ahogy egy gesztenyében benne van a teljes gesztenyefa lombja, zúgása, árnya –

ahogy a búzaszemben a búzatábla hullámozása s az erőt adó kenyér –

ahogy az első hópehelyben a tél szikrázó fehérsége és oltalmazó puhasága –

ahogy a sas tojásában a szárnyalás – s az embrióban a születendő ember arcvonásai, ujjlenyomata –

és

ahogy az először kimondott

„szeretlek”-ben

évek hűsége, összetartozása,

úgy van benne

a betlehemi újszülöttnben

Isten teljes kegyelme, irgalma,

végtelen szeretete irántunk.

A lélek mindent nélkülözhet, csak Isten igéjét nem. Enélkül teljességgel menthetetlen. De ha az ige az övé, akkor egyébre nincs is szüksége. Mert az igében mindene megvan: tápláléka, öröme, békessége, világossága, megigazulása, igazsága, bölcsessége, szabadsága és mindenféle java bőséggel. Ez az ige pedig nem egyéb, mint a Krisztusról való prédikáció, az evangélium.

Dr. Luther Márton

Előfizetési lehetőség az egyházkerületi könyvre

Az egyházkerület történetét bemutató kétszer 500 oldalas kiadvány CD melléklettel – az előzetes kalkuláció szerint – 2000 forintba fog kerülni. A lelkési hivatalokban lehet előjegyezni 1000 forint előleg befizetésével!

Vető Béla (ny. cv. Ielkész, Veszprém)

„Szent igédnek fáklyafénye...”

Gondolatok a vasárnapok ünnepi igéi alapján

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP HETE

„Az Ige testté lett, és lakozott közöttünk, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét.” (Jn 1,14)

Amikor János evangélista ezt írja: „az Ige testté lett”, ezzel azt fejezi ki, hogy az Isten emberré lett. Nem maradt távol tőlünk a mennyei messzeségben, hanem közel jött hozzánk, annyira közel, hogy – mint Pál apostol írja – ő „megüresítette önmagát, szolgáló formát vett fel, emberekhez hasonló lett” (Fil 2,7). Ez a karácsony csodája. Jézusban emberré lett az Isten. Ezért hát ne keresd az Istent a mennyben, mert ő azon a régi karácsonyon, Betlehemben földre jött, emberré, testvérünké lett.

Jézus nem csak rövid látogatásra, egy rövid emberi élet tartamára jött közeink. Ő velünk is marad. Az evangélista, amikor ezt a kifejezést használja, hogy „közöttünk lakozott”, akkor olyan kifejezést használ, hogy „sátorozott”. Tehát hosszabb tartózkodásra, közöttünk maradásra készült fel. Az ő sátra most is közöttünk van. Bár megfeszítették, meghalt, de feltámadott. Mennybe ment, de az elküldött Lélek által most is közöttünk van. Aki keresi őt, találkozni akar vele, nem kell messzire mennie, az igében mindig mindenütt megtalálhatja őt.

„Láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét”. Az elmúlt karácsonyi ünnepek alatt megláthattuk az ő dicsőségét. Természetesen nem az emberi szem látásával, hanem a hit szemével. Embéri szemünk legfeljebb a megszületett csecsemőt láthatja meg. Esetleg a karácsonyfa fényénél örvendező gyermekeket. Talán csak mindennapi életünk keserű könnyei között kotorásztunk szeretetmorzsák után. Ha a hit szemével szemlélhettük Megváltó Urunk életünkhöz alázódó szeretetét, akkor bennünk is lakozást vett a szeretet.

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 2. VASÁRNAP HETE

„Jézus Krisztus a láthatatlan Isten képe: minden általa és őerte teremtetett, és őbenne áll fenn minden.” (Kol 1,15. 16. 17.)

Mostanában ha útlevelet vagy valamilyen személyi okmányt csináltatunk, amibe bele kell tenni a fényképünket, a kérés benyújtásakor azonnal csinálnak rólunk egy fényképet, s az kerül majd az okmányra. Így kaptunk mi is egy fényképet Istenről, amikor Jézus megszületett. Pál apostol ezt írja: „Jézus Krisztus a láthatatlan Isten képe”. Általa tehát már e világra jövelelekor képet kaptunk Istenről, a szerető Istenünk képét.

Ez a szerető Isten megteremtett minket, és nekünk adta az egész teremtet világot. A teremtetben az Atyával együtt részt vett az a Jézus is, aki karácsonykor testet öltött. Isten „legyen” szava, vagyis igéje hozta létre az egész világmindenséget. „Az ÚR igéje alkotta az eget, egész seregét szájának lehelete” – mondja a zsoltárfő (Zsolt 33,6). „Minden általa és őerte teremtetett” – olvassuk ezzel teljesen egybehangzóan igénkben. Jézus és az Atya teljes egységben, minket, emberket megajándékozó szeretetében alkotta világunkat.

Ez a teremtet világ Isten gondviselő szeretete által áll fenn ma is, és adja meg a boldog élet lehetőségét minden embernek. „Őbenne áll fenn minden” – mondja igénk. A mi felelősségünk az, hogy ne tegyük tönkre, ne pusztítsuk el az Isten szeretete által teremtet világot, hanem inkább ápoljuk és gondozzuk. Így tanít erre Bibliánk: „Fogta az Úristen az embert, elhelyezte az Éden kertjében, hogy azt művelje és őrizze” (1Móz 2,15).

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP HETE

„Már fénylik az igazi világosság, és aki szereti az ő atyjafiát, az marad a világosságban.” (1Jn 2,8.10.)

Ezek a vízkereszt ünnepe utáni vasárnapok Isten dicsőségének világosságát mutatják meg és hirdetik. A karácsony üzenetét visszhangozzák: „Már fénylik az igazi világosság”. Az igazi világosság pedig nem más, mint az evangélium világossága, ami Istennek Jézus Krisztusban nyilvánvalóvá lett bűnbocsátó szeretetét ragyogja ránk. Ez a ragyogás tölthet meg otthonunkat, amikor a karácsonyfákon meggyulladnak a gyertyák, az igazi világosság jelképei. A még teljesebb ragyogás, a legteljesebb ragyogás az, amikor a hit fénye ragyog fel bennünk.

Azt is megmutatja nekünk Isten igéje, hogy abban ragyogott fel az igazi világosság, „aki szereti az ő atyjafiát”. A hit fényének ra-

gyogása együtt jár a szeretet fényének tündöklésével. Az első keresztyén gyülekezetek hívó népe arról volt ismeretes, hogy egymás gondját felvállaló, hordozó testvérek közössége volt, amelyben meg tudták osztani javaikat szeretetben. Istennek Jézus Krisztusban megnyilvánult szeretete ma is megtermi a szeretet gyümölcsseit ott, ahol gondokkal küzdő, bajba jutott emberek megsegítésére van szükség.

Most már csak az a kérdés, hogy ki „marad a világosságban”? Megmaradni egy elhatározásban, elkötelezettségben nem könnyű. Sok olyan fogadkozás jutott már csödbe, nem teljesült, amit egy új év kezdetén határoztunk el. Mindez emberi akaratumk gyengesége miatt történt így. Megmaradni a hitben és szeretetben úgy lehet, ha Isten marad meg bennünk. János apostol mondja: „Mi ismerjük és hisszük azt a szeretetet, amellyel Isten szeret minket. Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is őbenne.” (1Jn 4,8)

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP HETE

„Jézus Krisztus az Isten dicsőségének visszatükröződése és az ő személyének képmása, aki hatalma szavával fenntartja a mindenséget.” (Zsid 1,3)

Nélkülözhetetlen a gépjárműveken a visszapillantó tükör. Ebbe nézve veszi észre a jármű vezetője a mögötte közlekedő autót, amelyik közeledik hozzá, és előzni akar. Ha nem néz a vezető a tükörbe, nem tájékozódik a forgalmi helyzetről, könnyen balesetet szenvedhet. A keresztyén élet útján nekünk is számtalanszor vissza kell tekinteni a Jézus Krisztusban megjelent kegyelemre. „Jézus Krisztus az Isten dicsőségének visszatükröződése”. Ő azért jött hozzánk, hogy benne meglássuk az általa visszatükrözött, örök életet adó Isten kegyelmét.

Jézus Krisztussal kapcsolatban azt mondja az ige, hogy „az ő személyének képmása”. Az ősegyház nagy teológiai vitában tisztázta, hogy Jézus nem csupán hasonló az Atyához, hanem vele tökéletesen egy. Benne maga Isten látogatott el hozzánk. Az ő szeretetében az Atya szeretete jött el hozzánk. Jézus Krisztus arcán az Atya örök életre megtartó kegyelme rajzolódik ki. Maga Jézus mondja ezt főpapi imádságában: „mi egyik vagyunk” (Jn 17,22).

„Hatalma szavával fenntartja a mindenséget”. Csodálatos összefoglalása ez URunk megváltó, világot fenntartó munkájának. Szava, igéje által nemcsak megteremtette a világot, hanem kormányozza, s végső célhoz vezeti. Sőt meg is ítéli ezt a világot. A karácsonykor megszületett kis csecsemőből hatalmas UR lett. „Alávetettek neki angyalok, hatalmasságok és erők” – mondja Péter apostol (1Pt 3,22). Ez a hatalma javunkat, üdvösségünket munkálja.

VÍZKERESZT ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP HETE

„Istent soha senki nem látta: az egyszülött Fiú, aki az Atya kebelén van, jelentette ki őt.” (Jn 1,18)

Hitben járunk, nem látásban – mondja Pál apostol (2Kor 5,7). Ezért hát ne csodálkozzunk, hogy „Istent soha senki nem látta”. Mózes is szerette volna látni Istent, de csak egy sziklahasadék védelmében hátulról láthatta őt. „Nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon” – mondta Isten (2Móz 33,20). Amikor Illés előtt elvonult az ÚR, nagy szél, földrengés, tűz támadt, de ezekben nem volt ott az ÚR. Egy halk és szelíd hangban ismerte fel őt (1Kir 19,11–13). Ma sem láthatjuk Istent színről színre, mert ő csak a hit számára látható.

Szavát ma is meghallhatjuk, mert hangzik az ige. Az igében „az egyszülött Fiú” szólal meg. Bár egyszerű emberi beszédet hallunk, benne az Isten üzenete érkezik hozzánk. Ő, „aki az Atya kebelén van”, vagyis az Atyával egységben isteni dicsőségben él és uralkodik, adja át az Atya hozzánk szóló üzenetét, hirdeti nekünk Isten üdvössége akaratát. Ez a hirdetett ige adja nekünk a hit látását, ami sokszorososan felülmúlja testi szemünk érzékelését. A hit szemével láthatjuk őt.

Amit Jézus a földi életében tanított a mennyi Atyáról, az sokkal több volt ismeretek átadásánál. Igénk ezt mondja: A Fiú „jelentette ki őt”. Ez a kijelentés több mint az emberi kijelentések általában. Az, amit tőle tanulhattak tanítványai, amit az evangélisták lejegyeztek, és amit ma hirdetnek nekünk, az a Krisztus bizonyágtétele, kinyilatkoztatás. Maga Krisztus mondta: „Aki lát engem, azt látja, aki elküldött engem.” (Jn 12,45) Jézus által láthatjuk az Atyát. Ilyen látással szemléljük a mi Urunkat, Istenünket!

Akkreditált pedagógus-továbbképzés Sopronban

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem 2011 februárjától akkreditált, kihelyezett pedagógus-továbbképzést indít Sopronban. A soproni helyszín elsősorban egyházkerületünkben dolgozó pedagógusok számára lehet előny. A képzés időtartama négy félév, félévenként 30 óra, értéke összesen 120 pont. Az oktatás félévenként négy szombati napon történik. Elsősorban olyan pedagógusok jelentkezését várjuk, akik evangélikusok, vagy evangélikus oktatási intézményben tanítanak. A képzés lehetőséget ad a Biblia és az evangélikus gondolkodás alaposabb megismerésére, s bemutatja azt az értékrendet, amely alapján egyházunk oktatási munkát végez, és oktatási intézményeit is működteti.

Érdeklődni és a továbbképzésre jelentkezni a képzés vezetőjénél, *Wagner Szilárd* lelkészénél lehet a szilard.wagner@gmail.com e-mail címen, vagy postai úton (9422 Harka, Nyéki u. 2.). A jelentkezési lap is ezen a címen igényelhető.

A jelentkezés határideje: **2011. január 10.**

Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány 1071 Budapest, Damjanich utca 28/B

e-mail: asztali@yahoo.com

Tel: +36 20 824 46 22; Fax: 06-1/ 322-28-06

Bankszámlaszám: 11705008-29901924

Képezz!!!

A mai fiataloknak sokféle lehetőségük van kifejezni gondolataikat az élet különböző kérdéseiről. Hogy hogyan vélekedik egy fiatal az életéről? Mik azok a látványok, nézőpontok, melyek számára fontosak? Az egyházi év alapvetően az ember egzisztenciális kérdései köré rendeződik úgy, mint az ember által behatárolt, elkülönített, Istennel töltött idő.

A fentiekben kiindulva az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány tematikus pályázatot ír ki evangélikus általános és középiskolás diákok és iskolák, valamint az evangélikus egyetemi gyülekezetek és kollégiumok számára, melynek célja a diákok saját mobiltelefonjuk használatával az egyes témákban való elmélyülés.

Feladat: a folyamatosan kiírt témákra mobiltelefonnal készített fotók készítése és feltöltése a Facebookon található „Képezz!” oldalra. Egy pályázó egy témában négy képet tölthet fel. Jelentkezni a Facebook közösségi portálon lehet a „Képezz!” oldalához való csatlakozással („Tetszik”) és a „Képezz!” üzenőfalára feltöltött fotóval. (Bővebb információ: az oldal „Nevezés” fülében!)

Az első forduló témája:

- Karácsonyi ünnepkör: karácsonyfát mindenki tud díszíteni – de az embert ki díszíti föl!

A pályázat első fordulója az új egyházi évvel kezdődik és 2011. február 5-ig tart.

Értékelés:

Zsűri által díjazott képek

Közönségsvavazás

Intézmények közötti verseny: Amelyik oktatási intézményből, gyülekezetből vagy kollégiumból a legtöbb diák vesz részt a versenyen.

Zsűri:

Gáncs Péter – evangélikus püspök

Csermák Zsuzska – képzőművész

Bedecs András – a Képezz vezetője

Galambos Ádám – az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány kuratóriumának elnöke

Nyeremények: a Luther Kiadó által felajánlott könyvesomagok

Göllner Pál (gyülekezeti tag, Budapest-Zugló)

Életek és énekek Ó, maradj velem (EÉ 121)

Az angol Henry Francis Lyte (1793–1847) eredetileg orvosnak készült. Végül azonban lelkészi pályára ment az anglikán egyházban. Már gyakorló lelkész volt, amikor egy haldokló szolgatársa ágyánál állva, megrendítette annak szilárd Krisztus-hite. Ennek hatására ő is komolyan megtért. Lelkipásztori szolgálatát szegény halász- és munkásgyülekezetekben végezte. Érzékeny, költői lelkületét nem mindig értették meg hívei. Több éneket is írt küzdelmes szolgálata során.

Az ének keletkezéséről két elbeszélés ismert. Az egyik egy ismerősétől való. Eszerint Lyte 1820 táján egy haldokló idős barátját látogatta meg. Az élet és halál mezsgyéjén levő ember folyton csak ezt ismételte: maradj velem, maradj velem... Ez a megindító könyörgés adhatta az ének alapötletét.

Lánya viszont más történetet mondott el. A már nagybeteg Lyte az utolsó igeszolgálata után (1847 szeptemberében) átadta a nemrég elkészült éneke kéziratát egy rokonának. Két hónappal később a tüdőbajban szenvedő lelkész elhunyt. Halálos ágyán az utolsó szavai „békesség, öröm!” voltak. – A betegségében, fogyó erővel írt éneke valószínűleg felkészülés volt saját elmenetelére.

Az ének – mely az egész világon elterjedt – nyolc versszakos. Kezdő sora angolul: Abide with me; fast falls the eventide. Magyarul először 1901-ben jelent meg a Hozsannában. Fordítója Benkő István. Egyházunk népe számára először 1948-ban jelent meg az akkor már százéves ének – teljes terjedelmében – az Új Harangszó újságunkban, Szabó József balassagyarmati lelkész (majd püspök) fordításában. Több magyar fordítása is létezik. Költőiségét tekintve talán Áprily Lajos költőnk fordítása a legszebb, mely a református énekeskönyvben található (RÉ 511).

Az ének azonban nemcsak esti ének lehet, hanem (vagy talán még inkább) temetési is. Figyeljük úgy a szöveget, mintha közeledne életünk vége, készülődnénk mi is a hazamenetelre: „Sebten elmúlik rövidke időm, ... Sír és halál sem árthat már nekem, ... Tartsd oda hűnyó két szemem elé Szent keresztfádat!... Életben-halálban maradj velem!” Az emmausi tanítványokkal egyezően (Lk 24,29) kérheti kedves Olvasónk is az Urat, úgy esténként, mint élete alkonyán: maradj velem, mert beesteledett! Miért éppen ő maradjon velem? Mert ő a Megváltónk!

F. D. Rooseveltnek (1882–1945), az Egyesült Államok 32. elnökének ez volt a legkedvesebb éneke.

Sir Ernest Shackleton (1874–1922) angol sarkkutató pedig a félelmetes sarki éjszakák dermesztő jégvilágában legtöbbször ezzel az énekkel tért nyugovóra! 1914-ben sikertelen expedíciót vezetett a Déli sarkra. Hajójuk is zátonyra futott. A 27 fős legénységet azonban sikerült teljes létszámban megmentenie! Több mint másfél évig tengődtek a jégtáblák között, együtt harcolva és szenvedve a túlélésért. A kapitány kemény, megfellebbezhetetlen és ma is megszívlelendő alapelve ez volt: „*Senkit nem hagyunk hátra*”. Talán emiatt is lett a kalandos és embervesztéség nélküli utazásuk annyira híres. Otthon, 1916-ban hősként fogadták a csapatot, akikről addigra már szinte mindenki azt hitte, hogy rég odavesztek. – Maradj velünk, Urunk!

„Gyengék gyámola, ... Te, ki nem változol, ... bűnösök Barátja, ... Támaszom, utam ki lehet nekem? Fényben, borban te maradj velem!” – Maradj velünk!

Gyermekoldal

Kedves Gyerekek!

Áldásokban gazdag, boldog, békés új esztendőt kívánok mindnyájatoknak!

Köszönjük decemberi rejtvényünk kérdéseire beküldött megfejtéseiteket. Aki helyesen töltötte ki János evangéliuma bevezető sorainak hiányzó szavait, annak sikerült kitölteni a táblázatot, amelynek hét keresett szava a következő volt: Ige, Isten, élet, sötétség, János, tanú, bizonyosság. A három próféta, akik a Megváltó eljövételéről jövendöltek, Ézsaiás, Mikeás és Zakariás volt.

A pontszámok állása az első forduló után a következőképpen zárult:

Balás Dóra Katalin, Budapest (10)

Beledi hittanosok (10)

Fasori Evangélikus Gimnázium 6. o. hittanosai,

Budapest (10)

Nagy Bálint, Hegyeshalom (10)

Nagy Réka, Hegyeshalom (10)

Tapolcai Márton, Sopronnémeti (10)

Tapolcai Tamás, Sopronnémeti (10)

Tóth László, Lébény (10)

Néhány nappal ezelőtt ismét elbúcsúztattunk egy évet, és köszöntöttük az új esztendőt. Hycenkor, a december végi ünnepek környékén mindig egy kicsit lelassul az életünk. Több időt fordítunk pihenésre, családi és baráti együttlétekre, lelki feltöltődésre. Az ő és az új határához érve pedig megállunk egy kicsit, és végiggondoljuk, mi történt velünk az elmúlt évben, és mit várunk, miben reménykedünk a következő esztendőben. Amikor számba vesszük, mit adott és mit vett el tőlünk a 2010-es év, lássuk meg Isten szerető és gondviselő jelenlétének lábnyomait a mögöttünk lévő úton, így hittel és reménnyel teli szívvel indulhatunk tovább.

Eszetekbe jutott-e már az, hogy milyen izgalmas kaland lenne nemcsak gondolatban, hanem testben is visszamenni az időben? Mivel az időgép csak a tudományos-fantasztikus filmekben létezik, ezért most mi is csak képzeletben utazzunk vissza a múltba 2000 évet, egészen Jézus koráig! Vajon milyen lenne ott, azokban a különleges években az életünk? És a legfőbb kérdés: kihez tartoznánk, kit követnénk? Az írástudókat, akiknek a törvény szava volt a mérvadó? A farizeusokat, akiknek képmutatása mögött nem volt igazi hit, és nem ismerték fel Jézusban a Messiást?

Vagy követhetnénk Keresztelő Jánost is, de tartozhatnánk ahhoz a kisebbséghez is, akiket furcsának talált a többi ember. Jézus tanítványairól van szó. Mások voltak ők, mert a törvény és az írárok betű szerinti betartása helyett fontosabbnak tartották az isteni szeretet és megbocsátás hirdetését és gyakorlását, hisz ők már megtapasztalták a hit testet és lelket gyógyító erejét Jézus mellett. Mertek mások lenni, mert tudták: itt az Úr, a Szabadító, akire vártak. Hogy a többiek miért nem ismerték fel Jézusban a Messiást? Az ő hasonlata szemlélteti ezt legjobban: a régi posztóra nem lehet új foltot rakni, a régi tömlőbe sem lehet új bort önteni, mert tönkremegy mindegyik. Jézust csak az tudja befogadni a szívébe, aki új alapokra helyezi az életét.

Most, január első napjaiban ne csak új évet, hanem új életet is kezdjünk! Olyat, ahol Jézust nemcsak az ünnepnapokon látjuk vendégül, hanem velünk marad, és egész életünkben ő ül az asztalfőn. B. ú. é. k.! – hangzik a már megszokott mondat, ami jelentse most azt a jókívánságot számunkra: **Bízd Újra Életed Krisztusra!**

Evangélikus énekeskönyvünk 181. énekének reménységével forduljunk az Úrhoz:

Itt vándorút a létünk, Mi évből évbe lépünk,
És ő hozott át újra A régiből az újba.

Ha szívünk eléd visszük, Meghallgatsz minket, hisszük,
Megáldod bízó néped, S te adsz boldog új évet.

A mostani rejtvények megoldásával további **bibliatörténeti** időutazásra hívlak benneteket. Utána kell néznetek, és lehet, hogy

segítségre is szükségetek lesz lelkészeitektől, hitoktatóitoktól, szüleitektől.

1. feladat: Nézzetek utána, hogy a bibliai történetekben hány évre vonatkoznak a következő meghatározások!

Ádám megélt éveinek száma: _____ (1 Mózes 5)

Noé életkora a vízözönkor: _____ (1 Mózes 7)

Ábrahám ennyi évet élt: _____ (1 Mózes 25)

A zsidó nép vándorlásnak időtartama Kánaánba: _____ (2 Mózes 16)

Anna, a próféta nő özvegyiségének ideje: _____ (Lukács 2)

Jézus ennyi idősen tanított a templomban: _____ (Lukács 2)

A betesdai gyógyult ennyi ideig volt beteg: _____ (János 5)

2. feladat: Húzzátok ki a számhalmazból a megfejtett évek összes számjegyét!

9			2		1		
	4	5		9		5	3
7		4	0		6		0
	0		1			8	
0		8		3	0		1

3. feladat: A megmaradt négy számjegyből állítsatok össze egy évszámot! Milyen fontos, a Bibliával kapcsolatos esemény kötődik ehhez a dátumhoz?

Megfejtésként az évszámot és az esemény megnevezését küldjétek be!

A helyes megfejtést beküldők pontokat gyűjtenek, és félévente kapnak komolyabb és értékesebb jutalmat júniusban, illetve decemberben. Erre egyrészt azért van szükség, mert egyre többen külditek be megfejtéseiteket, és ezáltal a kitartást és a rendszeres részvételt is honorálni tudjuk. Másrészt, mivel gyülekezeti hittanoscsoport is küld be megfejtéseket, őket nem egyénileg, hanem csoportosan szeretnénk megjutalmazni. A jutalom értéke a fél év alatt gyűjtött pontok számától függ.

Beküldési határidő: 2011. február 3.

Cím: Dunántúli Harangszó Szerkesztősége

9001 Győr Pf.: 1639

Várjuk megfejtéseiteket, jó fejtörést kívánva!

Kata néni

DUNÁNTÜLI HARANGSZÓ

Nyereményszelvény 2011. január

Név, életkor:.....

Lakcím:.....

A megfejtést külön lapra írájátok le!

Tisztelt Sárváriak! – szemléletformálás

Nyílt levél hazánk polgáraihoz

Lapunknak ezen az oldalán többször bátorítottuk olvasóinkat, hogy küldjenek nekünk építő jellegű vagy akár vitaindító írásokat. Így jutott hozzánk az alábbi lelkesítő cikk, melynek írója tele van jó szándékkal, és bízik abban, hogy írása nyomán valami megváltozik. Ha keresztény testvérek buzdítják egymást, olykor többet ér, mintha lelkészek mondanák.

Így olvassuk az alábbi sorokat!

Egy olyan dologról szeretnék ezen újság oldalain írni, amely már régóta foglalkoztat engem.

Az emberek itt, Magyarországon nagyon eltávolodtak egymástól, ugyanezt tapasztalhatjuk Sárváron is.

Nincs idő arra, hogy embertársainkkal akár csak egy kicsit is törődjünk, hogy elfogadjunk mindenkit olyannak, amilyen, persze a társadalmi normáknak megfelelően. A magyar emberekből hosszú évtizedek-évszázadok alatt sikerült kiölni az együvé tartozást, az együttélést, az együttélést. Együttal elgondolkodtató, hogy milyen okokra is lehetne ezt visszavezetni.

Talán az egyik ilyen ok az, hogy önmagunkat sem szeretjük, hát akkor hogyan is szeretnénk másokat! Nem vagyunk egyformák, és ez igazán nagyszerű dolog. De ahelyett, hogy ezt elfogadnánk – hiszen mindenkinek mi sem felelhetünk meg a mindennapi életben –, inkább kiközösítjük, lenézzük, gátoljuk, és még folytathatnám, hogy még mit nem teszünk meg ellene. Holott csak egy a bűne embertársunknak, jelesen, hogy másképpen vélekedik dolgokról, mint mi. Nyugodtan kijelenthetjük,

hogy ez is egyfajta környezetszennyezés, igaz, itt a lelkünk sérül, amelynek gyógyulásához nagyon hosszú időre van szükség.

Kérdem én, hol van rá jogalapunk, hogy másokat kritizáljunk, mert másképpen vélekednek dolgokról, mint mi. Mindenki egyéniség, mindenkinek van olyan értéke, amely senki másban nem található meg. Néhányan mégis úgy gondolják, ők ezt megtehetik. Mi alapján? Hát a pénzük által. De ez hiú ábránd, hiszen a közelmúlt történelme bebizonyította, hogy milyen sérülékeny is a vagyon.

Van egy nagyon bölcs mondása a magyarnak: a pénz nem boldogít! Nézzünk magunkba, és bevallhatjuk, nagy igazság az, amit elődeink megfogalmaztak.

Ennek ellenére ezt a szemléletet fogadjuk el. Ebből egyenesen következik, hogy a felnőttek példáját átveszik a gyermekek, gyermekeink. Ugyanúgy viszonyulnak a későbbiekben az élet dolgaihoz, mint mi most. Nem csoda, hiszen ezt látják szüleiktől és a médiában egyaránt. Az utóbbi sok más rosszat is tesz velünk, de ez még sok ember számára nem látható!

A szülők pedig a nevelést összetévesztik drága ajándékok vásárlásával, valamint a „mindent megengedek” felfogással. Mondván, nincs időm a gyermekemre! Tehát arra az egy dologra nem szánunk időt – tisztelet a kivételnek –, amiért megszülettünk. Valójában a gyermekeken keresztül hagyunk nyomot magunk után a földön. Ők viszik tovább az elődök által összegyűjtött tudást. De a tudás önmagában nem sokat ér. Lélek is kell hozzá, szeretet és önbecsülés.

És az a „gyümölcs”, amit most learatunk, a gyermekeink öröksége, amit ők visznek tovább. Elfeledjük, hogy környezetünket, jövőnket tesszük kockára akkor, amikor olyan dolgokat teszünk, amelyek ellentétesek a természettel, és ehhez nincs jogunk. Az ilyen környezetszennyezés ezerszer pusztítóbb, mint amit az ember materiális dolgokkal elkövethet.

Jó lenne, ha változtatnánk közösen ezen a felfogáson, ami most Magyarországon dívik. Nagyon egyszerű, de mégis hihetetlenül nehéz a megoldás. Szeretni kell embertársainkat. Egy kis energiát nem szabad sajnálni arra, hogy megismerjük a másikat. Mi sokkal többet kapunk általa vissza, igaz, nem akkor, és nem abban a formában!

De talán a legfontosabb az, hogy önmagunkat szeressük és ismerjük meg. Mert ahogy én szeretek, úgy szeretnek mások, úgy lesz ellenségem, és úgy lesz jó barátom!

Mert a szeretetnek sokkal nagyobb a hatalma, mint azt mi egyáltalán el tudnánk képzelni.

Kiváló költőnk, József Attila szavaival zárnam mondandómat:

„Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hísz zúzmárás a város, a berek...
Fagyos kamrák kilincset fűszaggatni
És rakni, adjon sok-sok meleget.”

Tisztelettel:
Horváth Ferenc, Sárvár

(Megjelent a Sárvári Hírlap
2010. december 17-i számában.)

Feladó: DUNÁNTÜLI HARANGSZÓ

Szerkesztősége

Győr

Pf.: 1639

9 0 0 1

NYOMTATVÁNY